

Klimaat in de kijker

U ook?

Ga jij voor de ton?

De brochure "Het klimaat verandert, u ook?" geeft heel wat tips om als individu je CO₂-uitstoot met 1 ton te verminderen. De brochure is een sensibiliserend instrument, een initiatief van de Dienst Lucht en Klimaat van de Vlaamse overheid, gekoppeld aan het Vlaamse Klimaatbeleidsplan.

Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur: "Ons klimaat verandert. Maar verandert u ook? De klimaatuitdaging moeten we immers gezamenlijk aangaan. Deze brochure geeft u in ieder geval heel wat tips om te zien welke besparingen u zelf kunt toepassen. U zult zien dat het mogelijk is om per persoon jaarlijks 1.000 kilo of 1 ton CO₂-uitstoot te vermijden. Gaat u de uitdaging aan? Als we met meer dan 6 miljoen Vlamingen de handen in elkaar slaan, worden niet alleen wijzelf er beter van maar ook onze toekomstige generaties."

De brochure en meer informatie vind je op www.mina.be/front.cgi?id=2441.

In de weer voor het klimaat

Zal de ijsbeer zich kunnen aanpassen aan de klimaatverandering? Wat zijn de gevolgen van klimaatverandering voor België, of de landen in het zuiden?

Wat kan ik er zelf aan doen? "In de weer voor het klimaat", een educatief dossier over klimaatverandering van het WWF, geeft het antwoord op die vragen en veel meer.

Via een twintigtal thematische fiches met infobladen krijgt de leerkracht achtergrondinformatie, doelstellingen, eindtermen, methodieken en werkwijzen om over de problematiek na te denken, zich in te beelden, te experimenteren, discussiëren en... actie te ondernemen. Voor de leerlingen zijn er aantrekkelijke, gemakkelijk te kopiëren, praktische en gebruiksklare werkbladen. Doelgroep: leerlingen van 9 tot 14 jaar. Meer informatie bij WWF, Sara De Winter op 02 340 09 51 of via sara.dewinter@wwf.be. Een leerkracht kan een gratis exemplaar van het dossier aanvragen via www.wwf.be/indeweervoorhetklimaat. Gewoon doen!

Besparen en gedrag aanpassen

Veel scholen zijn gehuisvest in verouderde, slecht geïsoleerde gebouwen.

Daardoor gaat veel energie verloren. Je kunt het ook positief stellen: scholen kunnen nog veel energie besparen.

In de loop van vorig schooljaar heeft minister Vandenbroucke een actieprogramma uitgewerkt dat scholen helpt bij het besparen van energie. Twee op drie scholen hebben een kosteloze energieboekhouding aangevraagd bij hun distributienetbeheerder. Er is een subsidie gevraagd voor het plaatsen van 1736 stookolietellers en 762 scholen vroegen een energie-audit aan.

Dit schooljaar zijn twee nieuwe ondersteunende maatregelen

genomen. Scholen konden een subsidie van 350 euro vragen om hun verwarmingsinstallatie te laten afstellen door een vakman.

Een gespecialiseerd studie bureau lichtte bovendien in drie proefscholen de verwarmingsinstallatie volledig door. Op basis van de ervaring in die scholen wordt tegen volgend schooljaar een modelaanpak uitgewerkt.

Het tweede luik van het actieprogramma is de ondersteuning van concrete investeringen in energiebesparing in scholen, zoals energiezuinige verwarming en verlichting, vloerisolatie, muurisolatie, dakisolatie, installatie van zonneboilers en waterpompen en verbeterd dubbel glas.

In 2006 was hiervoor 10 miljoen euro beschikbaar, een budget dat helemaal opgebruikt is.

Daarom trekt minister Vandenbroucke dat budget vanaf 2007 op tot 25 miljoen euro.

Nieuwe schoolgebouwen moeten per definitie energiezuinig zijn. Bij al die investeringen mogen we uiteraard ook de leerkrachten en de leerlingen niet vergeten. *Want er kan ook heel veel bespaard worden door gewoon je gedrag aan te passen.*

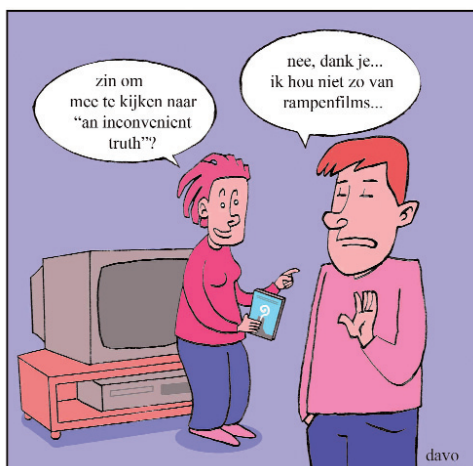
Je weet ook best waarom. Eind februari 2007 krijgt elke secundaire school daarom een dvd met de klimaatfilm *An Inconvenient Truth* van regisseur Davis Guggenheim en Al Gore.

Samen met de dvd krijgen de scholen een folder met concrete tips voor energiebesparing voor leerkrachten en leerlingen.

Bron: www.ond.vlaanderen.be

Late bekering

"De kans dat deze klimaatopwarming een natuurlijk fenomeen is, wordt minimaal. Dat moet ik toegeven", zegt Frank Deboosere. Aanleiding voor die "late bekering" is niet zozeer de klimaatdocumentaire *An Inconvenient Truth* van Al Gore, wel de warme herfst van 2006. De herfst brak, net als de zomer, alle records. De gemiddelde herfsttemperatuur was 13,7 °C. De gemiddelde temperatuur

van de koudste zomer ooit, bedroeg 14,3 °C. Een verschil van amper een halve graad.

CIJFERS

Deboosere stond altijd sceptisch tegenover de hypothesen over de rol van de mens in de klimaatopwarming. Nu zit er een kentering in zijn houding. "Het zou dwaas zijn om voorbij te gaan aan de harde cijfers. Ik wil mijn kop niet langer in het zand steken."

De satellietmetingen over de afkalvende ijskappen blijken één van de harde wetenschappelijke feiten waardoor hij zijn mening bijstuurde. "Cijfers zijn cijfers. Je kunt er niet meer naast kijken dat de temperaturen sinds de jaren tachtig de hoogte in schieten." Toch waarschuwt hij voor de talloze onbekenden in het klimaatonderzoek. "Ik zal altijd een kritisch waarnemer blijven." Hoewel het klimaatthema zeer actueel is, stoort het hem dat de mensen hun gedrag op geen enkele manier aanpassen. "Blijkbaar zijn alle onheilstijdingen niet genoeg om de mensen een geweten te schoppen. Iedereen rouwt om de kinderen van overmorgen, maar het gaat nu al de foute kant op. Hoeveel kinderen kampen niet met astma door de luchtvervuiling? Het is al lang vijf na twaalf. De enige zekerheid die we hebben is dat het weer steeds onzekerder en grilliger vormen zal aannemen."

MINDER VERVUILEN

Hij ziet ozonsmogproblemen op warme dagen. Er is geregeld veel fijn stof in de lucht. En er zijn al die ellendige files en bijbehorende stress. En dus is hij sinds enkele jaren meer en meer gaan nadenken over zijn eigen mobiliteit. Met het gezin hebben ze er al enkele "alternatieve" vakanties opzitten: meerdaagse fietstochten door Vlaanderen. Hij is ook begonnen met een experiment: het woon-werkverkeer. Elke werkdag maakt hij 2 x 20 km af van thuis naar Brussel. Sinds maart 2005 doet hij die afstand met de fiets. "Met de wind in de rug heb ik het traject al eens afgelegd in 53 minuten. Maar meestal doe ik er ongeveer 70 minuten over. Dat lijkt veel, maar met een oortje luisteren naar de radio of de mp3-speler doet de tijd vliegen". Voordelen van de fiets? Hij werkt aan zijn conditie en bespaart veel geld. Hij is minder ziek. Hij lacht meer. Hij vervuult minder. De stress is weg. "Ik fiets ongeveer 6.000 km per jaar en daar ben ik erg fier op. Iedereen moet natuurlijk zelf uitmaken wat hij met zijn mobiliteit doet. Ik heb de fiets ontdekt. In combinatie met de trein (voor langere ritten) is het echt een schitterend alternatief."

Bronnen: *DeMorgen* 27-11-2006 en www.denkforummobiliteit.be

Heb lef als je iets voor het milieu wilt bereiken

MOSTERD SPRAK MET MARGARETHA GUIDONE

Margaretha Guidone sprak op de klimaatconferentie in Nairobi (Kenia) de hele wereld toe. Namens alle ouders ter wereld riep ze op om samen de strijd aan te gaan tegen de kwalijke impact van de klimaatverandering. "Ik weet dat de onderhandelingen van vandaag afhangen van de dunne lijn tussen de morele plicht om de klimaatsverandering aan te pakken voor de volgende generaties en de politieke wil en mogelijkheden om er vandaag al iets aan te doen. Voor al die mensen wil ik vragen dat we tijdens deze top onze persoonlijk belangen aan de kant schuiven voor een winst voor allen." Ze ontvangt ons met lekkere thee. Ze heeft het erg druk nu. "Zolang mijn man maar elke avond eten krijgt, zit ik nog goed." De buurvrouw brengt overschot van Chinees eten voor de hond. "Zij is mijn secretaresse, zeg maar." Zij is ook de trekker van een project in Congo voor gevangenen. "Ze heeft niet zo veel te doen, maar vijf kinderen, dus...". De telefoon rinkelt wel eens. En ook Jürgen verschijnt ten tonele. Duitssprekend. De beroemdste dakloze van Antwerpen woont sinds twee maanden bij haar vriendin. "Hoe ze dat doet?? Dat is veel moeilijker dan een project in Nairobi, denk ik." Hij is 67 jaar en al 22 jaar toerist in België. Nu krijgt hij eindelijk hulp van het OCMW. Ze stopt hem wat geld in de handen. "Nicht trinken!" En Jürgen: "Die flämischen Leute trinken nur Kaffee und Tee. Dieses kann nicht möglich sein..."

MOSTerd: Hoe is je interesse voor milieu en natuur ontstaan?

MARGARETHA: Heel vroeg al. Ik denk dat ik nooit echt kind ben geweest. Van jongs af aan was ik iemand die heel veel nadacht. En dat was ook op politiek vlak. Ik zei gisteren nog tegen mijn zus, het is raar dat ik nu echt met de politiek te maken heb, heel direct. Want eigenlijk ben ik daar altijd al een beetje mee bezig geweest. Toen ik 8 jaar was keek ik naar politieke debatten op de Duitse tv. Toch raar voor een kind niet? En rond twaalf jaar had ik een goede leerkracht van biologie die mij enorm boeide. We gingen onder de bomen in de humus wroeten en hij legde uit hoe het ecologisch systeem werkt. Op een gegeven moment rijd ik langs een fabriek in Limburg met een ontzettend vieze uitstoot. Ik dacht: dat kan toch niet dat fabrieken zoveel viezigheid in de lucht stoten. Dat moet toch spaak lopen. En die problematiek heeft me van toen af

aan altijd bezig gehouden. Op 18-jarige leeftijd ben ik biovoeding beginnen te eten hoewel het toen financieel voor ons best moeilijk was. Een paar jaar geleden nog kostte dat enorm veel geld. Ik wil milieuvriendelijk in het leven staan. Die tv hier, dat geef ik toe, is een domme aankoop geweest. Ik nam naïef aan dat ze tegenwoordig minder elektriciteit verbruiken. Ik heb er dus niet op gelet. Blijkt dat deze meer verbruikt dan een oude tv. Een afwasmachine maken ze zuiniger, een wasmachine krijgt een AA-attest. Een tv dus niet. Ik heb mijn lesje wel geleerd.

Je moet constant zelf nadenken. Je wordt niet erg ondersteund. Er is een gebrek aan informatie.

MOSTerd: Wat is er volgens jou zo bijzonder aan de boodschap van 'An Inconvenient Truth'?

MARGARETHA: Door die film zijn veel mensen, ook politici, gaan beseffen dat ze echt iets moeten en kunnen doen. Commercieel gezien is het een goede film. De film raakt je emotioneel. Dat is de sterkte van de film. Dat is wat mensen altijd nodig hebben. Je kunt mensen niet alleen op rationeel vlak raken, want dan raak je ze niet. Mensen denken niet alleen rationeel.

MOSTerd: Versterkt 'An Inconvenient Truth' het doemdenken niet?

MARGARETHA: Neen. Al Gore is geen doemdenker. Je ziet in de film veel van wat er scheef gaat op onze planeet, maar de boodschap is uiteindelijk: we kunnen er iets aan doen. Wij kunnen het veranderen. Wij, kleine mensen, zijn krachtig.

Ook vanuit de positieve energie die ik uit Ayurveda haal, ben ik ervan overtuigd dat ik niet minder sterk ben dan Bush. En die boodschap zit ook in de film. Als één tot vijf procent van de bevolking die boodschap begrepen heeft, kunnen we de leiders en dus ook resultaat bereiken.

Ayurveda is de traditionele, natuurlijke geneeskunde van India, die al langer dan 5000 jaar wordt beoefend. Ayurveda betekent letterlijk "leer van het leven". De kennis is eeuwenlang overgebracht van leraar op student, en zowel arm als rijk maakten gebruik van de geneeskunde in India en Zuid-Oost Azië.

Bij Ayurveda ligt de nadruk op het voorkomen van ziekten, verjonging van het lichaam en verlengen van de levensduur.

Ayurveda probeert de mensen te leren dat door een bepaalde levenswijze je niet alleen ziekten kunt voorkomen en verlichten of genezen, maar dat je tegelijkertijd meer inzicht kunt krijgen in jezelf en de wereld om je heen. Het resultaat is dat je een lang en gezond leven leeft in harmonie waar je het uiterste uit kunt halen.

De film van Al Gore bevestigt voor mij wat ik al lang wist, namelijk dat we allemaal ons steentje moeten bijdragen. Dat het een zaak van ons allemaal is. Als ik straks sterf, moet ik kunnen zeggen: je hebt je best gedaan, Margaretha, ik heb het gevoel dat je wel echt geprobeerd hebt iets te doen. En voor mij was het nu de tijd om iets meer te doen. Toen mijn kinderen klein waren ging dat niet. Mijn eerste verantwoordelijkheid is en blijft hier. Ik moet niet de hele wereld proberen te veranderen als ik hier niets tot stand breng. Ik ben er nu vijftig en mijn kinderen zijn op een leeftijd dat ik tijd voor andere dingen kan maken.

MOSTerd: En wat heb je dan precies gedaan?

MARGARETHA: Dezelfde dag nog, toen ik de film gezien heb, ben ik op het internet beginnen zoeken naar telefoonnummers van partijen en politici. Niet uit kritiek op de politiek. Maar omdat ik weet dat politici het erg druk hebben.

Zij zeggen: "Ik ga morgen wel kijken, of ik ga overmorgen wel." Ze willen wel naar die film toe maar ze stellen het altijd maar uit. Ik heb dan zonder onderscheid alle politieke partijen uitgenodigd. Dus ook het Vlaams Belang want die hebben ook hun leden en die leden zijn net zo belangrijk voor het ecologisch belang als u en ik.

Het milieu is niet partijgebonden.

Ik heb ze allemaal opgebeld. En de medewerker van Karel De Gucht zei dat hij zou komen en Tom Dehaene ook. En toen groeide er bij mij een plannetje. Ik wist dat als ik bepaalde namen op de radio zeg, andere politici ook gemakkelijker zouden komen. Zij zijn daar nu eenmaal heel gevoelig voor. En 's avonds zeg ik die namen op de radio en de volgende dag schrijven er heel veel in. Mensen van Natuurpunt zijn mij toen een dag of vijf komen helpen om zoveel mogelijk inschrijvin-

gen te krijgen. Ik moest toen naar Kinopolis komen voor de sponsoring. Die vroegen hoeveel mensen gaan er komen? En op dat moment hadden er zich tussen de zeventig en de honderd politici ingeschreven. Ik wist het niet. Uiteindelijk waren er over de tweehonderd toppolitici en een achthonderd vijftig lokale politici en mensen uit natuurverenigingen. In totaal meer dan duizend mensen.

MOSTerd: Voel je jezelf nu niet voor de kar van de politiek gespannen?

MARGARETHA: Ik laat me niet voor iemands kar spannen, nooit! Ik ben mij ervan bewust dat het zou kunnen natuurlijk. Ik behoor tot geen enkele politieke partij. De sp.a heeft mij nu een kans gegeven. Als ik er op ecologisch gebied iets mee kan bereiken, wat is daar dan fout aan? Ik geloof oprecht in de eerlijkheid van minister Tobback. Die wil ecologisch iets veranderen. Daar ben ik zeker van. Als hij met mij samen op deze manier meer heeft kunnen bereiken... als het goed is voor hem en het is goed voor mij en voor de wereld... waarom dan niet?

MOSTerd: Wat is de meerwaarde van het feit dat hij jou het woord heeft gegeven op de klimaatconferentie in Nairobi?

MARGARETHA: Wij zijn maar een klein landje en zo'n zaal op een internationale conferentie zit niet altijd vol met aandachtige mensen. Mensen praten veel onder elkaar. Eén spreker naar wie echt geluisterd werd, was de Duitse milieuminister Sigmar Gabriel... maar Duitsland doet het op ecologisch gebied ook heel goed. Maar ook naar mij werd geluisterd. Er werd goed opgelet. We hadden van tevoren pamfletjes neergelegd: "Mevrouw Guidone spreekt over twee uur i.p.v. de Belgische minister van Leefmilieu". Mensen werden nieuwsgierig, "Hé een huisvrouw spreekt." In Korea stond ik in de krant en in Singapore ben ik op de televisie geweest. Ik vraag me af of ik in Amerika op de televisie ben geweest. Het is in ieder geval wereldwijd gegaan.

MOSTerd: Je hebt veel aandacht in de media gekregen, maar heeft het ook effect gehad?

MARGARETHA: Veel mensen bellen mij op en zeggen "Bedankt, we zijn blij dat je iets wakker geschud hebt." Mensen willen wakker geschud worden maar voelen zich misschien geblokkeerd. Veel mensen denken "Ik kan niets doen". En ik geef hen nu het gevoel dat je als gewone huisvrouw wel iets kunt bereiken. Ik hoor mensen zeggen: "Ik ben op groene energie overgeschakeld" of "Ik zet mijn verwarming wat lager." Ik denk dat ik aan die CO₂-uitstoot (buiten mijn televisie dan) toch iets doe, niet? Ik geloof werkelijk dat het iets zal uitmaken.

MOSTerd: Wat heb je daar precies gezegd?

Wat is de kern van je boodschap?

MARGARETHA: De kern van mijn boodschap is geweest: je moet niet van op de zijlijn staan toekijken. Als consument kun je heel veel invloed hebben. Als consument heb je macht. Wij zijn diegenen die energie gebruiken. Wij moeten sturing geven en eisen stellen. Wij kunnen laten zien dat we minder verpakkingen willen enz.... Dat moeten de mensen thuis en op school beseffen. Dat we samen veel sterker staan dan wie dan ook. En ik denk dat ik die boodschap heb proberen door te geven. En ik heb laten zien dat je als gewone huisvrouw ook ergens kunt komen. Als je het maar doet. Je moet niet denken dat je niets in te brengen hebt.

MOSTerd: Wat is de zin van zulke conferenties als die in Nairobi?

MARGARETHA: Contacten leggen. Ik heb een vrouw leren kennen, ook een moeder van twee kinderen, een milieuactiviste in Nairobi. Met haar start ik een project op voor bebossing. Ik weet niet wat die hectaren bebossing op wereldniveau betekenen, maar zulke "kleine" contacten worden daar wel gelegd en niet alleen door mij. Veel mensen waren daar aan 't onderhandelen. Veel mensen waren daar bezig plannen te maken. Je kunt het zien als een beurs van gelijkgestemde zielen. Elk land laat zien wat het kan, wat het al bereikt heeft. In Duitsland bijvoorbeeld heb je Freiburg. De oude stad krijgt al haar stroom van zonne-energie. En Seattle is de meest ecologische stad ter wereld. De stad ligt wel in Amerika, maar als je ziet wat die allemaal doen op ecologisch gebied... En zo kunnen we leren van elkaar en gaat de bal stilaan aan het rollen.

MOSTerd: Maar het gaat toch allemaal heel traag, niet? Ze zullen pas in 2008 beginnen te praten over maatregelen die in 2012 (na Kyoto) van kracht moeten worden!

MARGARETHA: Voor mij is het belangrijkste niet wat de officiële beslissingen van zo'n conferentie zijn, maar wat er buiten de conferentiezaal gebeurt. Daar zie je echt beweging en ik kan me nu niet voorstellen dat daar niets mee zou gebeuren. Er zal natuurlijk politiek lef voor nodig zijn. Er zijn ook heel veel milieugroepen aanwezig. Ik heb duidelijk goede wil gezien. Ik blijf geloven dat het resultaat oplevert.

MOSTerd: Welke boodschap heb je voor scholen en jongeren?

MARGARETHA: Jongeren moeten het terechte gevoel krijgen dat ze actief kunnen zijn, dat ze moeten doen, dat ze moeten durven, dat ze moeten rekenen op zichzelf, dat ze niet moeten rekenen op de buitenwereld, dat ze het zelf kun-

nen. Het belangrijkste is dat jongeren in zichzelf geloven. Zij mogen niet denken: de school gaat het voor ons doen, de opleiding gaat het voor ons doen. Neen, ik kan iets, ik heb genoeg kracht in mezelf om zelf iets te bereiken.

Spreek lokale politici aan. Durf, heb lef als je iets voor het milieu wilt bereiken. Neem geen afwachtende houding aan.

MOSTerd: Kun je iets meer vertellen over je project in Nairobi?

MARGARETHA: Op de klimaatconferentie ben ik aan Annabel voorgesteld, een vrouw uit Nairobi. Zij heeft een organisatie die in de sloppenwijk Kibera van Nairobi werkt. In Kibera wonen ongeveer 2 miljoen mensen (de schattingen lopen uiteen van 1 tot 3 miljoen) en de sloppenwijk is zo groot dat het 2,5 uur kost om er doorheen te lopen.

Ongeveer 56% van de bevolking in Kenia leeft in armoede. Dat betekent dat 15 miljoen mensen moeten overleven met 0,70 euro per dag. Inwoners van Kibera moeten het met nog minder stellen. Bij het begin en einde van iedere werkdag lopen honderden mensen langs de weg naar de sloppenwijk. Ze gaan te voet van en naar hun werk om geen 30 cent uit te moeten geven aan een buskaartje.

Kibera ligt laag en de rivier loopt er door. Doordat er heel veel ontbost is, staat de sloppenwijk geregeld volledig onder water. Ik heb er twee tot drie uur doorgelopen en mijn voeten waren kapot. Zo zwaar en zo nat is het stappen daar. Zij hebben geen stroomvoorziening. Ze hebben geen gasvoorziening. Alleen open rioleringen. Er zijn geen wc's. Een of andere film is opgenomen in die wijk. Die hebben daar dan wat douches en wc's neergezet en die staan daar nog.

The Constant Gardener van Fernando Meirelles, naar een boek van John Le Carré.
Thema: sociaal verantwoord ondernemen en de enorme winsten in de farma-industrie.

Annabel heeft daar een project dat ook mee begeleid wordt door een Brits ingenieur. Die is daar biogasinstallaties aan het bouwen. Elke keer voor 7000 mensen. Dat zijn installaties zo groot als mijn huis. Die open riolering, dus de ontlasting van de mensen komt daar in uit en daar maken ze biogas van. Dat wordt naar de huizen toegeleid en dan kunnen de mensen op gas koken i.p.v. met hout. Op voorwaarde dat we hen gasvuren bezorgen natuurlijk. Dus ze moeten geen bomen meer kappen. Tegelijk worden er opnieuw bomen gepland. Ik richt een vzw op en zoek bedrijven die financieel of materieel willen steunen.

Als je die situatie in de sloppenwijk met je eigen ogen gezien en beleefd hebt, kun je niet anders meer dan in actie schieten. Ik heb er de tijd nu voor, mijn kinderen zijn groot. Ik ga niet alleen geld inzamelen, ik ben van plan

om elke twee à drie maanden daar naartoe te gaan. Niet omdat ik de mensen niet vertrouw, maar omdat mensen willen zien dat hun geld goed benut wordt. Elke keer breng ik geld mee en kan ik zien wat er bereikt is, gedaan is met het vorige geld. Zodat ik kan zien dat het goed gebruikt wordt. Ik wil het heel intens blijven begeleiden.

MOSTerd: In een MOS-school loopt een internationaal project.

Zij hebben zonnepanelen gemaakt en hebben die in een Afrikaanse school geïnstalleerd. Kunnen scholen aan jouw project deelnemen?

MARGARETHA: Ja, waarom niet? Zonnepanelen zouden daar heel erg van pas komen voor verlichting. Als de mensen 's avonds terugkomen van hun werk met het beetje geld dat ze verdiend hebben, worden ze in de donkerte overvallen en beroofd en vermoord. Maar laten we niet alles tegelijk aanpakken. Ik heb daar zeker nog werk tot mijn vijftenzestigste. Maar alle ideeën zijn welkom!

*Kapellen, 29-11-2006,
margaretha.guidone@telenet.be*

Weinig resultaat

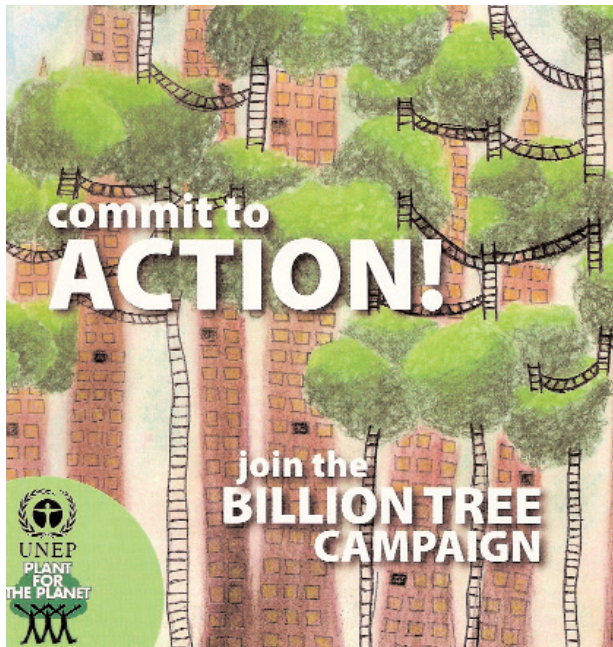
De klimaatconferentie in Nairobi is afgelopen. Twee weken onderhandelingen die vooral vooruitgang opleverden voor de steun die ontwikkelingslanden krijgen in hun verdediging tegen de klimaatverandering. Ondanks de alarmkreten over de nood aan dringende actie, slaagden de duizenden onderhandelaars er niet in betekenisvolle vooruitgang te boeken over wat er na Kyoto komt. De onderhandelingen gingen zwaar over tijd op de laatste dag van de conferentie. Maar het ziet er naar uit dat vooral het klimaatbeleid hier blijft slabbakken. Er komen in 2008 onderhandelingen over de volgende reeks engagementen. Maar er is geen datum afgesproken tegen wanneer de gesprekken afgelopen moeten zijn. En er is geen richting aangegeven voor de inhoud van de gesprekken - geen voorafname op engagementen heet het. Bij de start van de conferentie drukten de NGO's erop dat er in 2008 een concreet akkoord op tafel moet liggen. Zoniet dreigen we in een vacuüm te vallen na de huidige Kyotoperiode, en dat zou een ramp zijn voor de investeringen die gedaan worden om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Concreet heeft men vooruitgang geboekt op drie vlakken: de strijd tegen ontbossing, de verdediging tegen de effecten van klimaatverandering, en de naleving door de landen van hun engagementen. De conferentie in Nairobi was aangekondigd als de "adaptatie"-top, de top die in het teken van de verdediging tegen de effecten van klimaatverandering zou staan. Er is nu een concreet werkprogramma, en een akkoord over het beheer van een speciaal adaptatiefonds. Dat is natuurlijk positief. De gevolgen van klimaatverandering laten zich immers - vooral in het zuiden - al pijnlijk sterk voelen. Dat de resultaten over de engagementen in de toekomst - na 2012 - zo mager zijn, is zeer te betreuren. Alle ronkende verklaringen ten spijt, en ondanks een stortvloed aan alarmerende studies en getuigenissen over hoe hoogdringend actie tegen klimaatverandering is, raakte men niet veel verder dan vorig jaar in Montreal, Canada. Collega's uit de milieubeweging ter plaatse spreken van een totaal gebrek aan politieke wil om de urgentie van het klimaatprobleem aan te pakken. "Dit was bedoeld als een Afrikaanse conferentie, het werd een safariconferentie." zei Sharon Loorematta, van de Maasai uit Kenya. Ook de Duitse milieuminister, Sigmar Gabriel gaf toe ontevreden te zijn: "Het is niet genoeg wat we bereikt hebben op de conferentie. We hebben veel gehoord over nationale belangen... maar weinig over klimaatverandering." De Kyoto-trein blijft op de sporen, en rijdt - nog net.
bron: www.bondbeterleefmilieu.be

Werk aan de winkel

Na twee weken overleg hebben de regeringen voor de eerste keer tijdens internationale klimaatonderhandelingen erkend dat het noodzakelijk is om de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen tegen 2050 te halveren. Enkel zo kan de temperatuurstijging onder de 2 graden Celsius gehouden worden ten opzichte van de pre-industriële periode. "In Nairobi is een belangrijke vooruitgang geboekt die ervoor moet zorgen dat er geen kloof is tussen de eerste fase van het Kyoto-protocol en de periode na 2012," zegt Laetitia De Marez van Greenpeace. "Dat is goed, maar er is nog heel veel werk aan de winkel om ervoor te zorgen dat de politieke besluitvorming het beangstigende ritme van de klimaatverandering kan volgen." De klimaatconferentie betekende ook enkele belangrijke stappen vooruit voor de ontwikkelingslanden. De arme landen worden immers het ergst getroffen door een mogelijke klimaatverandering, die in de eerste plaats door de geïndustrialiseerde landen is veroorzaakt. Tijdens de conferentie van Nairobi werden de principes overeengekomen van het 'Adaptation Fund', een financieel instrument om de meest arme en kwetsbare mensen te helpen zich aan te passen aan de gevolgen van de klimaatverandering. Hoewel er vooruitgang geboekt is in Nairobi, is er nog een groot verschil tussen de dringende oproepen tot actie tegen de klimaatverandering en de matige ambitie die nu door de regeringen wordt getoond. In de pers regent het berichten over het veranderende klimaat, de bevolking maakt zich steeds meer zorgen en de druk om harde actie neemt toe. Maar veel van de strenge maatregelen die nodig zijn om de klimaatverandering te stoppen, werden verschoven naar volgend jaar of kwamen helemaal niet ter discussie. Een aantal regeringen, die vervuilende industrie verkiezen boven het redden van ons klimaat, zullen natuurlijk nooit graag harde maatregelen nemen. Toch is dat dringend nodig als we de klimaatverandering willen stoppen. De ministers ontmoeten elkaar immers amper één keer per jaar gedurende een week tijdens de VN klimaatonderhandelingen, maar de broeikasgassen blijven dag na dag in onze atmosfeer terechtkomen en het klimaat verandert sneller dan ooit.

bron: www.greenpeace.org

Plant een boom

UNEP roept iedereen - individuen, jeugdgroeperingen, scholen, burgergroepen, ngo's, lokale en nationale organisaties... - op om er mee voor te zorgen dat in 2007 wereldwijd één MILJARD bomen geplant worden. Het idee voor de actie komt van prof. Wangari Maathai, Nobelprijswinnaar voor de Vrede van 2004 en stichter van Kenya's 'Green Belt Movement'.

De organisatie heeft in 12 Afrikaanse landen vanaf 1977 al 30 miljoen bomen geplant.

Er zijn heel wat boomplantactie-platforms actief.

UNEP stelt voor om al de krachten te bundelen om de doelstelling van mevr. Wangari Maathai te bereiken.

Meld je aan via www.unep.org/billiontreecampaign

Nog argumenten nodig?

- Bomen zijn de langst levende organismen op aarde.
- Bomen stabiliseren de bodem, zorgen voor voedsel en verwarming.
- Om het verlies aan bos te compenseren van het laatste decennium zouden we 130 000 000 ha of de oppervlakte van Peru moeten aanplanten.
- Artikel 3.3 van het Kyoto Protocol roept op om bossen te onderhouden, aan te planten en ontbossing tegen te gaan.
- In een jaar tijd 'verbruikt' een gemiddelde boom 12 kg CO₂ en produceert genoeg zuurstof voor een gezin van vier.
- Een hectare bomen kan 6 ton koolstofdioxide opslaan.

UNEP =

United Nations Environment Programme

www.unep.org

Meer informatie over publicaties van UNEP

www.ourplanet.com

www.unep.org/Tunza/children/Publications/index.asp

www.unep.org/tunza/youth

Opwarming van de aarde

The British Embassy in Brussels is delighted to present a booklet for use in Belgian schools entitled 'Global Warming: Information pack for schools in Belgium'.

This English language resource is free of charge and available to all schools.

Wat veroorzaakt de opwarming van de aarde?

Waarom is dat een probleem? Hoe kunnen school en leerlingen het verschil maken?

Je vindt een antwoord in de Engelstalige lesbrochure 'Global warming: information pack for schools in Belgium'. De brochure is een handig hulpmiddel om in de lessen Engels het thema klimaatverandering te bespreken met leerlingen van de *tweede graad secundair onderwijs*.

Foto's, diagrammen, oefenbladen en een 'Global Warming Quiz' zorgen voor een actieve inbreng. De lesbrochure is een initiatief van de Britse Ambassade te Brussel.

Je kunt gratis exemplaren bestellen bij veerle.theunissen@fco.gov.uk of via de site van de Britse Ambassade.

Download de brochure 'Global warming: information pack for schools in Belgium' op <http://www.britishembassy.gov.uk/servlet/Front?pagename=OpenMarket/Xcelerate/ShowPage&c=Page&cid=1158047126257>

bron: lerarendirect